

№ 42

Mahjas Weefis

1883.

Ar pascha wifuschepliga augsta Keisara wehlešhanu.

28. gada-

gahjums.

Malsa ar peesubtišhanu par pasi:
Ar Peelikumu: par gadu 2 r. 35 l.
bet Peelikuma: par gadu 1 " 60 "
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 " 25 "
bet Peelikuma: par 1/2 gadu " 85 "

Malsa bet peesubtišhanas Rīgā:
Ar Peelikumu: par gadu 1 r. 75 l.
bet Peelikuma: par gadu 1 " 90 "
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu " 90 "
bet Peelikuma: par 1/2 gadu " 55 "

Mahjas Weefis isnahk weenteis pa nedeku.

Mahjas Weefis teel isdōts festdeenahm no plkst. 10 jahlot.

Malsa par subinaschanu: par weenas flejas smalku raktu (Pēt)rintu, jeb to weetu, to tahda rinda eonem, malsa 8 lap.

Redakcija un ekspedija Rīgā, Ernst Plates bilšu- un gramatu- druktāra un buru- leetnove pee Pēhtera karnizas.

Mahditāto. Jaunahs siņas. — Telegrafa siņas. — Gelfšemes siņas: Rīga. Lubgums Lutera jubilejas leetā. Wezais Mahrtiņš. S Weetalwa. Pa ngunsarehkeem. Jelgawa. Tuluma. No Grobiņas. Soemel-rectruma Kreedija. Warschawa. Astrachane. — A d r e j e m e s siņas: Polititas pabrskats. Mahjija. Anglija. — „Mischstij Westnits“ par waldodu jautajumu. Grafenes Mellin turimehmo stola Balmeera. — P e l i k u m ā : Krasniņš. Nofeedsneeks aif miblestibas. Graudi un seedi.

Jaunahs siņas.

Widsemes statistikas komitejas sekretars, cand. B. Anders, eefneedsis fawu atluhgumos un aiseeschot us Peterburgu par sewiſchu ufderumu eerehndi finansministerija.

Rīgās Balmeeras kreisteefas afefors G. Gersdorff's, us pascha luhguma, no amata atlaists; wina weetā Widsemes gub. walde par afeforu apstiprinajuse baronu G. v. Loudon. (Widš. gub. aw.)

Rīg. Latw. beedr. teatra komisija ir nospreeduse, likt teatri israhdit turpmak ari lahdaš darba deenās, zaur ko wiša muhsu teatra buhšchana waretu tikai peenemtees. Tahdu spreedumu taisot, it ihpaschi zereja us lauku publiku, kas, labprahit Latw. teatri apmekledama, fawus zekojumus us Rīgu waretu tā eegrosit, ka wini fakriht kopā ar lahdu teatra israhdi. Pirma tahda israhde, darba deenā buhs zetortdeen, 27. oktobri, plkst. 8 wakara, kur dabusim redset jozigo dseebaschanas lugu „Wilteneeks Rīgā“ ar pa leelalai dakai jaunahm dekorazijahm.

No Ahgelskalna mums siņo, ka awenes pee schi jauka rudens laika fahluschas seedet.

Tornakalns. Nakti no 12. us 13. oktobri starp pulksten 2 un 3 rihtā trihs tehmini par schogu fehtā eekahpdami pee Jelgawas schofejas efoschā Gederta Jgenborga eebrauzamā weetā, bija preekschlaramo atfleghu no wahrteem atlaususchu, trihs sirgus is ne-aif- flegha stalka isweduschu un ratōs aifsubguschu, patlaban taisjahs aifbraukt, kad Sanders Awotinſch, kas no Jelgawas tur bija eebrauzis, is mahjahm fehtā isnahza. Sagli Awotinam tuhliit usbrula, winu eewainoja, ar runghm fisdami un tad aifsehga, sirgus fehtā atstahdami. Gewainotais tila pilfeh- tas flimnizā aifwestis.

Ufbrukums. Nakti no 9. us 10. oktobri Liringas gruntneeks Matihšs Zinis, kas pa Jelgawas schofeju brauza, pamanija, ka pee schofejas malas wihs stahweja, kas wina rateem tuwojahs. Tuhliit fweeschais wihs ar rungu ſita diwi reises par galwu, bet par laimi netrapija. Zinis islehza is rateem

un pasina sitejā Olaines semneeku A. J., las fahldams: „Zuhs tas esat, Zini!“ aif- muka. Wajadsiga ismeklešana eefahkta.

Par lihki, kas atrahs pee Peterburgas schofejas, dabujis „B. W. schahdu ſihlaku ſino- jumū: 8. oktobri ap plkst. 1/2 10 rihtā Rīgās bruguteefas kommisars Lewerenzā lgs, pawadidams Wiasmas pulla 12. kompaniju, atradahs 17. werstē no Rīgās. Saldateem lahwa atpuhstees un winsch lihdi ar dascheem saldateem pahrgahjis par schofejas grahwi meščā, kur nejauschu eeraudsiuschu lihki no- wilkteem jahbakeem, bezjepures un ſaschnaugtu kaflu. Tahs zitas drehbes lihkim bijuschas mugurā. Netahku no lihka atradahs nau- das maks ar 2 kapeikahm naudā un weena ſihme no Stōksingera par to, ka ſanemts 20 mehru 104 mahzinas ſmagu meeschu, 5. oktobri 1883. Muhra krogā peebrauzis lahds Mikelis Trumpa no Jutſchkalna, teif- dams, ka 5. oktobri wina dehls Jahnis ar meescheem aifbrauzis us Rīgu. Pee Kau- tſchu krogā wina rateem pahrluhfufe aif, un zeta beedri aifbrauluschu garam. Pee Dſenu krogā winsch ſatizis fawa dehla zeta beedrus, kuri tam ſinojuschu, ka nodewuschu meeschus, bet Jahnis Trumpa teem teizis, lai til brauzot ween, gan winus panahkſchot, bet nu dehls nosudis. Tehws un mahte, kura bij lihds, lihki pasina fawu dehlu. Jah- nim Trumpam bija 8 gadus wezs melns sirg ar baltu bleſt peere, plahnahm kreh- pehm us kreiso puſi; rati weenlahrſchi dehlu us dſelis aſim un jaunahm ſuhra dſelſim. Lihds ſchim nelas wehl naw atrahs.

Muhrumniſchā (Kurfeme) 29. septembra wakara paschā muischā dſihwojofchais meſcha- fargs (neprezejees) noſchahwis krona Weh- trasmuischas arendatora kunga kutscheeri, kas aifwedis minetajā deenā fawu kungu pee Muhrumniſchas barona kunga weeſibās. Noſchautais efot meſchafargu noſauzis par „tihtaru“, un meſchafargs efot tamdeht, ka top teikts, kutscheerim ar fawu eerozi atreebees. — Meſchafargs efot wakara ar fawu eerozi ehnojees gar logeem, kur minetais kutscheeris iſtabā fehdejis pee galda; bet fawu atreeb-

ſchanos zaur logu ne-efot tadeht warejis is- darit, ka Muhrumniſchas dſimtskunga ku- tſcheeris bijis nofehdees fawam beedrim taiſni preekschā. Meſchafargs trauzees pa durwim iſtabā, kur kutscheeris pee galdina fehdejis, un mehretais ſchahweens trahpijis taiſni galwā. Melaimigajam nahluschas ſmadſenes ahra un bijis us weetas noſt. — Otrā rihtā bijuschu aizinati pagasti waldibas wiſri, un tee likuſchi ſchahweju ſanemt, ka lai taptu teeſahm nodots. Gefahkumā fehjeji druwe- juſchees pee meſchafarga iſtabā ee-eet; jo dubult-ſtobrenei wehl weens lahdiuſch bijis eefschā. Meſchafargs, fawā gultā gulot, ſa- zijis: „Nebaidatees, nahkat droſchi ween! Waj tad ta lahda nelaiime, kad ſumi noſchauj?“ — Kad nofeedsneeks tizis feets, fehjejem drebejuſchas roſas; bet meſchfargs ſazijis: „Kadeht juhs trihzeet? Seeneet til zeetak!“ — Saſeetais efot ari teizis: „Tam puku kungam ari wehl wajadsje!“ jo meſchafargs bijis niſns ari us muischas dahſneeku. — Teel runats, ka ſanihduſchajeem bijis bruhtes n. idš. — Dſirdeſim turpmak. (L. A.)

Kahds paradneeks Peterburgā neſen pada- rijis deefgan praſtu joku. Winsch peesuh- tiſis wiſeem ſaweem paradu dewejeem tele- grammas, ar luhgumu, lai tani un tanti deenā ap puſdeenas laiku atnahkot pee wina preeksch paradu aprehkinaschanas un nolih- dſinaschanas. Paradu deweji — bijis labš ſlairs — wiſi eeradahs noſazitā laikā; bet kas iſtruhka? — tas bijis winu eeluhdſejs pats, jo tas, ka wehlal israhdijahs, bija to wakaru preeksch tam aiflaidees lapās, ar lugi us ahſemehm aifbraukdamš.

Telegrafa siņas.

Peterburgā, 14. oktobri. Bulgarijas ah- leetu ministris, Balabanows, ſchodeen at- brauza Peterburgā un tika no walſtsſekre- tara Giers ſanemts. Balabanows atbrauzis ſarunatees par konwenzijas leetahm, ſihme- joſchahs us ofkupazijas nodofchanahm.

Aleksandrija, 11. oktobri. Schē atkal to- leeru fehrga iſzehlufees un iſchetri ſlimneeki nomiruſchi.

Geschiedenes firas.

Rigas oprinka karakausibas kommissija issino, ka rekrutischi nemschanas termini schogad nolikti Rigas Latweeschu beedribas nama, un proti:

- 4. kantonam uf 2. nowembri,
- 3. " " 7. " "
- 2. " " 10. " "

Leelknaša Wladimira cestahde. Bagahjuscha wafara daschi Rigas industrijas istahdes dalibneeki bija sametuschu naudu un gresuschees pee istahdes protektora leelknaša Wladimira ar pasemigako luhgumu, lai wineem taptu atwehlets, samesto naudu isleetet kahdai istahdei, kas nahktu par labu westigai amatneeku labrtai un nestu seifariskas Augstibas wahrdu: bija nodomats: 1) dibinat stipendiju Rigas amatneezibas skolā preeksch weena mahzella isglibtošanas simechanā un muduleschanā, un 2) il gadus isdot wislabakam Rigas amatneezibas skolās mahzelim „leelknaša Wladimira medali“ isfubraba. — Tagad seifariska Augstiba, zaur rakstu no 30. sept. sch. g., ir dewis sinat istahdes eksekutiv-komitejai, ka ar patezibu peenemot augscha mineta luhguma raksta isleiktos istahdes dalibneeku wehlejumos.

Luhgums Lutera jubilejas leeta. „Baltei“ peesubtits schahds raksts: Lutera jubilejas deena tuwojabs; Baltijas lutertizigee rihlojabs uf schahs deenas zeenigu swineschanu, uf swineschanu neween ar wahrdeem, bet ari ar darbeem, uf to zaur wiskonsistorijas gabdashanu ir dabuta atlauja un eezelta fewischka komiteja, kas islaidusi usajzinajumu, lai wisi lutertizigee, wihreeschi un seeweeschi, pee-auguschu un behrni, il kates ar wismasaf 5 kapeilahm peedalitos pee kollektes, zaur kuru grib kraht kapitalu, no kura prozenteem grib 1) usturet palihga mahzitajus, kas leelas draudses waretu palihdset pee draudses apfopschanas un 2) usturet preeksch Kreewfemes gubernijahm zetotajus-mahzitajus, kas Kreewfemes iskaižiteem Lutera draudses lozekteem beeschaf sludinatu deewwahrdus, ne la tas lihds schim warejis nolikt.

Kad nu scho usajzinajumu no wijahm kanzelehm esam klaujuschees un wids lairakstods lasjuschi, tad domaju, schahs leetas wadoneem nebuhš nelas preti, kad schē ari no dahwanu dewejeem kahds atklasts wahrdinsch teel lihdsrunats:

Preezigu deweju Deews eemihl. Esnu zant zeriba, ka Latweeschi ar sawahm ahrtawinahm pehz sawas pahrelezinaschanahs peedalisees pee schahs kollektes. Bet newaru atstahst nepeeninetu, la schahs ahrtawinas tezetu no Latweeschu puses diwikahet kagatā — ja zeenigee usajzinataju kungi sawa usajzinajuma un programmā weenu leetu nebuhtu atstahjuschi bes eewehroschanas, proti: Lutera la behrnu audsinataju un skolās wihru. Pehz tagadejas programmas un usajzinajuma uf dahwanu doschann Lutera nopelni til pa pusei eewehreti. Un mehs taf labprahst scho leelo reformatoru, kas gara karogu til augsti wizinajis, gribetum redset wina pilniga leelumā un sawas ahrtawinas sineegt ari tahdam mehrtim, kas simejabs uf wiseem wina nopelneem, proti neween uf basnizu, bet ari uf skolu. Scho naw ta weeta, kur ja-isslaidro, zil daudš Lutera runajis un rakstijis preeksch behrnu audsinaschanas, un leelalai lasitaju dalai naw

nelas sweschs, ka Lutera no ta ir bijis pahrelezinats, ka wina leela reforma naw wis no kanzeles ween panahkama, bet eefahkama agri pee jaunahm behrnu firidim.

Kaut nu gan naw noliedsams, ka leela draudse mahzitajam daudš darba, ta la nepaspehj wisur sawu peenahkumu pilnigi ispilbit, tad tomehr ja-atshst, ka leela draudse ari ir leeli eenahkumi un leela draudse, ja wajaafigs, pati war usturet ari palihga mahzitaju. Wairak ne la palihga mahzitaju ustureschana muhs peewell tas, lai waretu tikt ustureti zetotaji-mahzitaji preeksch teem Lutera draudses lozekteem, kas dsihwo iskaišiti pa wisu Kreewu-semi. No Baltijas il gadus laba teefa Latweeschu aiseet turp, kam sawa tehwijs dashadi gruhntumi un nepatishanas usmahzabs, zeredami sweschumā beesaku maises reezeni nopelnitees. Lehti saprotams, kahds preeksch aishgahjeem, kad sweschumā, kur til sweschu walodu dsird un sweschas eeraschas reds, pehz ilgala laika dsird deewwahrdus tehwa waloda, la to dsimtene dsirdejis un pats deewa-namā lihds klaušjees, lihds luhdsees. Aishgahjei sweschumā schkirti no sawas tautas un walodas, no saweem tizibas brahseem un parastas deewkalposchanas, drihi war apalotees un nolihst uf nezekeem, ja wineem truhkst scho dabisko faitu, kas zilwekeem dod moralisku stiprumu, kahrinaschanahm pretotees. Un mums tatschu schehl par katru, kas ir meefa no muhsu meefas, lozektis no muhsu lozekteem — schehl par katru, kas zaur to, ka ar sawu tizibu, ar sawu tantu un walodu newar palikt sakara, schahs mantas waretu pasandēt un panihst. Scho faiti, kas zilweku sweschumā weeno ar sawu tizibu, ar dsimtenes tikumeem, usturet stipru, lai aishgahjeis ir sweschumā paleel dsihws un pateefigs sawas draudses lozektis, tas buhtu tas swarigais usdewums un swehtigais nolihks, kam Lutera jubilejas deena zaur sawahm ahrtawinahm gribetum kalpor.

Bet neba mahzitaji weeni scho usdewumu pilnigi war ispilbit un aishgahjejus isglahbt, lai schē nepasande scho swehtako mantu, ko no dsimtenes lihdsdabujuschi, bet to usglabat behrneem un behrnu behrneem. Pee-auguscheem, kas dabujuschi dsimtene kahretigu mahzibu, nu gan peetiltu, kad mahzitajs zaur jaunw apgahdibu peezas sefchas reises gadā tos apmelleu, kur lihds schim til weena waj diwi gadds reis spehjis nonahkt. Bet la paleel ar wina behrneem? Waj mahzitajs, kad ari tas wairak reises gadā winus apzeemo, ari behrnis spehj ismahzit un sagatawot uf wisu to, kas teem nepezeeschami finat wajadšigs un ko dsimtene kates behrnis mahzabs? Il katram te buhs ja-atbild ar „ne“. Mahzitajs ne-eespehj pasneegt behrneem skolās mahzibu. Wezakeem til retam buhs eespehjams behrnus jel lassichanā pilnigi eelausit; mahtes walodu tee dsird, retal un to waj nu nemas, waj loti nepilnigi eemahzabs un ta tad jaunakās pa-audses ir walodas sinā mahzitajam paleel nepee-eeetamas. Sko lai mahzitajs tur daudš eespehj, kad ari tas desmit reises gadā turp nonahkt?

Tadeht mana luhgachana buhtu, waj komiteja, kas scho leetu wola nehmuji, sawu programmu newaretu, tistahst paplaskinat, la uf Lutera jubileju nelasitu dahwanas tilai preeksch mahzitaju, bet ari preeksch skolotaju ustureschanas, fewischki preeksch to Lutera

draudses lozektu behrneem, kam Kreewu semē ja-usaug bes skolās un mahzibas. Zaur to muhsu tizibas brahti buhtu issargati, lai dsimtenes mantas, tiziba un tehwu waloda, sweschumā ne-eeu pasufchanā, bet usglabatos wina behrneem un behrnu behrneem un leela reformatora darbeem tiku dota pilnigata, plasehaka nosihme. — No naudas stahwokka apluhkojot, tas nemas til gruhnti ne-isseelabs. Pamehginasim ar skaitkeem.

Peenemsim peemehra deht, ka no krahta kapitala diwi Kreewfemes gubernās gribetu usturet katrā pa weenam zetotajam Lutera mahzitajam, un proti tahdās gubernās, kur lihds schim tahdu nemas nebija, bet tilai par gadu waj par diwi gadeem reis il kaiminu gubernahm kahds tur atbrauja, dashās weetas Lutera deewkalposchannu noturet un zitas Lutera basnizas zereemonijas idarit. Zaur jaunw eetaisi nu buhtu katrai gubernai saws Lutera mahzitajs, kam kahdās 8—10 weetas, kur Lutera tizigee dsihwo, buhtu deewwahrdi jasaka. Zil tomehr tahdi zetotaji-mahzitaji fewischki pee behrnu mahzichanas paspehj, to jaw wirsu redsejahm. Behrni usaug bes skolās un ihstas kristigas tizibas un tiklibas pamatu atshschanas, un scho truhkumu mahzitajs newar ispilbit, kad ari tas sawas draudses lozektus desmit reis gadā apmelleu. Ja nu preeksch abahm mahzitaju weetahm preeksch algas, brauzamas un dsihwokka naudas rehkina 10,000 rubulu, waj tad ne-deretu, ka eezeltu til weenu mahzitaju un pusi no minetas summas, 5000 rubl., leetotu preeksch skolotaju ustureschanas. No schahs summas waretu, ja paschi tur dsihwojoschee drusku peepalihdsetu, wismasaf 12—15 skolotajus usturet, proti preeksch katra Lutera-neeschu pulzina sawu. Skolotaji darbbeendā mahzitu behrnus un swehtdeenās waretu turet deewwahrdus, waretu ari wajadšiga brihdi kristit un lihkus apstahwet. Wini bes tam sagatawotu behrnus uf eeswehtichannu un maso Lutera tizigo pulzinu ta fakot weenmehr saturetu weentopus. Tad, kad ari mahzitajs til diwi waj trihs reises gadā turp eespehtu nonahkt, winsch katru reis atrastu scho maso draudsiit gariga sinā apkoptu, atrastu jaunektus pamahzitus kristiga Lutera tiziba un zitas finaschanas, atrastu, la aishgahjei nepaleel teem palak, kas dsimtene dsihwo, bet la wina dahgalkas mantas, tehwa waloda un tiziba, augligi pahreet uf behrneem.

Bet la aishgahjeu familijahm skoln truhkuma deht tagad klahjabs, pah to te pascha leeziba.

„Wiss buhtu labi,“ wihrs, kas gadu diwpadsmil Kreewu semē sadshwojis, dsimteni apzeemodams stahstija: „esnu puslihds pahritizis, man Kreewu-seimē semos ihpaschums un puslihds laba pahritischana. Bet to tas lihds, kad mana dahgalka manta, mani behrn usaug bes jebkashdas mahzibas! Seewa man pawahja ar azim un pascham wajaga buht darba uf lauka; man ar kaunu jastahsta, la mani behrni, tagad jaw puslihds pee-auguschu zilweli, ir lahga lasit neprot, kaut gan paschi wezaki esam labi grabmatneeki. Mahzitajs gan atbrauz trihs, ischetras reises par gadu un tura deewkalposchannu, ari pahrlaudo jaunektus un behrnus un pamudina wezaki, la behrnus, ruhpytees, lai jaunakaj audsi nepaleel dsimtenes mahzibas sweschas — bet, kas ari ir wiss, to winsch eespehj —“

pascheem fawu ffolu usturet, tur tik 8—10 familijas esam kopā, ir ne-eespehjam. Muhsu beheem garigi japanihst un ja-eeet atpakal, ja tā joprojam pastahw!

Waj schahds jauzeens fahpigi ne-atflan muhsu aufis? Waj tas muhs ne-aižina: nahzeet un palihdfeet mums? Waj scho jauzeenu pallausit un aigahjeem pee ffolu zellschanas palihdset, nebuhtu zeenigs un fwehtigs darbs us gaidamo Lutera jubilejas deenu?

Wairat deweju wahrda: Kads luteriģigais Latweetis.

Bezais Mahrtinsch (M. Kreitman lungs), kas jaw gadeem „Mahjas Wees“ ar fawdeem kreetneem raksteem puschkojis, mums tagad peefuhrijis schahdu rakstu: Zeenigee „Mahjas Weesa“ lasitaji mani pehz wahrda „Bezais Mahrtinsch“ gan nebuchs aismirfuschis un mani pasihš, bet personigi mani mas pasihš. Es tapehz sanjos „Bezais Mahrtinsch“ la esmu Mahrtinu deenu beheens, jo ap jaunno Mahrtinu deenu esmu dsimis un wezā Mahrtinu deenā kristits; mans familijas wahrds (uswahrds jeb pawahrde) ir Kreitman. Ja mani jaunibas draugi ir wehl kahdi dsihwi, tad tee gan atmineees, ka esmu tas Mahrtinsch, lo Chdoles leelkungs Behrs (lo fawza Baltjepuri) lihds ar manu tehwu skolā fuhitija 1816. gadā pee Grobinas mahzitaja Saunis (jo zitur nelur us laukeem skolas nebija tā tik pee mahzitajeem). Tur es mahzijos lasit un mans tehws rakstis un zitas sintaschanas. Tur abi bijam diwi gadus. Pehz tam es mahzijos atflehgu lalschanu, bet nedabuju ismahzitees. Behra leelkungs nomira, tad obrists (palkawneeks) Landšbergs usnehma waldischanu. Tas panehma mani muischā par jehgeri un wagarim par palihgu. Kad biju apprezejees, tad nogahju Veelā Esere, tur 25 gadus biju par wagari. Kad Rigas-Dinaburgas dselsszoku fahla kuhwet, tad 15. majā 1859. g. tapu pee ta peenemts deenastā un 1. oktobri 1880. gadā wezumā dehl tilu no deenasta atlaists.

Tā tad nu, ja Deews wehlehs, fwehtischu 29. oktobri sch. g. fawas laulibas 50. gadu fwehtlus jeb tā angsti zeenigi fawz: selta lahjas. Tai paschā deenā ir 50 gadi notezejuschi, lamehr laulajees. Ja mani pasihstami un draugi grib kahdu preeka wehstuli peesuhitit, tad to war darit sem schahdas adrefes: „Въ городѣ Динабургѣ, на новомъ строеніи, на Тверской улицѣ, въ домѣ Дряжинсковѣ подъ № 11. М. Крейтману.“

Us Peterburgas schosejas, 18tā werstē no Rigas, pagahjuscho sestdeenu atrada kahdu semneeku 20 folds no zela, krumds, noschnaugtu ar takla lakatu. Izhahdijahs, ka bija kahds Jutshkalna faimneeks, kas bija Garonska bruhst bijis un tad no tureenes pahbrauzot fleplawu nagds kritis. Sirgs un rati naw atrasti.

Us Rigas-Pleskawas leelzeta nakti no 27. us 28. septembri, 39. wersti no Rigas, ir pastrahdata negehlīga fleplawiba. Kahdi zetawibri, no Rigas pahbrautdami, fawam beedrim usbrufuschis, tam nandu atprahdami un nahwigi fahsistani. Izhahschis krushtis un galwa esot breefmigi fadaustas. Pee nelaimigā atraduschis tikai 20 kap. Sleplawas, domadami, ka fawu darbu jaw pilnigi pa-beiguschis, to ir pametuschis zeta malā. Tani paschā briedi tur peebraufuschis ziti zetineeki,

kas nelaimigo pusnedshwu us Baska krogu noweduschis. Esot kahdas Mahlpils pismuischas rentineeka puisis Menzels. Zaur ruhpiģu daktera palihdsibu nelaimigais tiktah atdsihwojees, ka weenu no faweem fleplawahm esot usdewis. Zaur weetigās polizijas ruhpiģeem puhlineem jaw 3 lihdsalibneeki esot apzeetinati un Rigas brugu teesai nodoti. — Sleplawibas eemessis esot schahds: Moseeguma isdaritaji jaw us schosejas esot aplaupijuschis kahdu seeweeti, tai eepiekumus atnemdami. To nelaimigais wineem pahrimetis. Bihdamees, ka winu darbs gaimā nenahl, tee scho noseegumu pastrahdajuschis. (B.)

Is Bertalwas draudses. Samā laikā awises bija sinots, ka Weetalwas kapsehtā Ddseenas von Brümmera lga wezatu lapa krusiti apgahsti. — Sihmeto krusitu apgahschana, tā schauschaligi negehligs un noschelojams darbs, teescham ir notikuse. Wainigais ir Ddseenas pagasta teefas sulaina 18 gadus wezs dehls. Schis zaur weegprahtibu bija paslepeni atstahjis fawu pelnas weetu kreetwijā un wairat mehneschus isturejahs pee wezateem. Besdarbiba un masbehdiba par fawu nahlamibu, tas bija zaur fawu istureschanos un runaschanu jaw deesgan lauschu azis kritis. Pehz krusitu apgahschanas tas bija pat isteizis, ka zaur launeem darbeem un eewehrojamafo pagasta amata wihru apwainojumeem bagats palisshot. Kad schahdu runu dsirdetaji to gribeja patlaban pee atbildibas fault, tē 27. julijā no rihda eeradahs Ddseenas pagasta mahjā Weetalwas barons von der Bahlen lgs un Ddseenas meschkungs Donners ar wairakeem pawadoneem un apzeetinaja pagasta skrihwera palihgu Lassi. Barons usdewa, ka Zahnis Galdinsch, teefas sulaina dehls, pee scha bijis un lihds ar Lassi usdewis sewi par wainigu pee krusitu lauschanas; bet kad Zahnis Galdinsch, no scha aiseedams, wehl ne-efot atpakal nahzis, tad sapulzetos teefneschus kuhdsot, Lassi, ka no Zahna Galdina usdoto lihds wainigo, pahrekluschinat. Kad Ddseenas meschkungs Donners bija usdewis, ka 26. julija wakarā sulaina dehlam Galdinam no scha aisejot atradusehs wehstule, kura nosajijuse krusitu apgahschanas briedi, un kad ar wairat fargeem, pehz wehstules usdota briedi, atradis krusitus nogahstus, tad teefas ismellechana beidsahs ar to nosajijumu: pehz Zahna Galdina klauschinat un atrastu nodot teefas ismellechana. Zahnis Galdinsch tika falkauschinats Weetalwas muischā pee barona von der Bahlen lga. Pagasta teefa, atfauklamahs us protokolista nosajijuma, peeprafija Zahni Galdinu no barona von der Bahlen lga, bet tika atradita ar to apsolijumu, ka barons pats nodoshot Zahni Galdinu weetigai brugu teesai. Kad Donnera lgs atrasto wehstuli newareja teesai usrahbit un kad ahpus tahs no fuhdsjetajeem netika nelahdi, Lassi apwainojuschis eemessi un peerahdijumi usdoti, tad tas tā newainigs tika briedwā laists.

Tai paschā wakarā barons von der Bahlen lgs usdewis firgu puischam, kaleschas preelshā diwi firgus juhgt un tad lihds ar Zahni Galdinu aishrauzis us Zehsim, laikam pee brugu teefas. 3. augustā Zehsu brugu teefa, zaur rakstu no 31. julija ar Nr. 10231, peeprafija Ddseenas pagasta polizijai aishildinajumu, tadehl pag. skrihwera paligs Lassis briedwā laists, un usdewa Lassi apzeetnat un

brugu teesai nodot. — Zeeta wehl stahw ismellechana, bet tā daschi schejeneeschi leezina, tad Zahnis Galdinsch esot briedwā un dsihwojot pilsehtā. (Pehz B. S.)

Kalsnawā, tā „Mischl. Westn.“ stahsta, notikuse schahda firgu fahdsiba: Kahds faimneeks, kam trihs brangi firgi, reisi bij laidis tos fahle, pee zeta, mescha turumā, sem sehna usrandsis. Pa zeku brauz kahdi fweeschis tehwinis — sehns stahsta, ka bijuschis Schihdi. Wini peefauz sehnu un, peefolidami 5 kap., kuhdja, lai parahdot zeku, tur janogreeschahs us tahdu un tahdu mahju. Sehns uslahpa us bulas, par zeta rahditaju. Monahkuschis meschā, fweeschee brauzeji usmaukuschis sehnam maisu galwā, aishwilla winu jahnis no zeta un peesehja pee loka. Sehns jahla fleegt, bet, sinams, ne drihfi radahs, kas wina fleegschanu, garam brauzot, bija dsiredejis. Pa tam, tā protams, faimneeka trihs firgi bija — projam.

Par ngunsgrheem gari runadams, „Cesti Postimees“ pehz B. W. tulkojuma faka tā: „Brihnumš, kas muhsu laikā gan nenoteek! Muhsu tehwiā atgadijuschees daschabi notikumi, kas rahda, ka laiks gluschis pahrewehtees. Muhsu politikas dsihwe un peedalischanahs pee tahs aug. To zilweku, kuresch ne pee kahdas wispahrigas leetas nenem dalibu, skaita pee weenaldsigeem un glehweleem. Muhsu tauta wais netaujahs waditees allā wihse, bet latru reis eepreelsh pate grib pahraudit leetu, pee kuras peedalahs. Katra leeta, kura dehl fawa swariguma simejahs us weselu tautu un tehwiu, tagad modinā ari wifas tautas un tehwijas wehribu. Tauta reds, ka daschas leetas wehl pastahw, kuras prasa pahrelabojumu. Bet latrā seme un tautā rodahs ari zilweli, kuri ar wisu, kas nowozejees, palikuschi meerā un newehlahs nelahdu pahrelabojumu, tadehl ka wineem klahjahs labi un zaur pahrelabojumeem wineem gaidami gruhumi. Zau- un wezprahtigo starpā tad, tā protams, zetahs leela domu starpiba, jo winu zenteeni schirahs. Wezprahtigee pa-leelakai dakai alasch loel waimu us jaunprahtigeeem, kad tas launs noteek, un faka, ka tas wifs senati ne-atgadijees. Gluschis tahds pats laiks nu ir ari muhsu tehwijai. Muhsu tauta pamoduschis un zenschahs krusht us preelshu gara isghitiba. Naw nemas brihnumš, ka teem, kuri lihdschim weenigee peedalijahs pee muhsu semes un leetu wadibas, tas paschā sinā naw pa prahtam. Tadehl muhsu zentoeneem teel daschas nepareisibas uskrantas par waimu.“ — Tahlat awise aishrauda us to, ka Wahzu laikraksti latru notikuschu ngunsgrheku un fleplawibu uskrahwuschis par waimu Latweeschu un Igaunu tautiskeem zenteeneem, beedribahm un laikraksteem un mehginajuschis padarit tos par bihstameem. Tadehl, pehdeja laikā, kad Terbatā notikuschi beeschis ngunsgrheki un flaidri bijis noprotams, ka tee zehluschees zaur tihschu nguns peetilschanu, wifa pilsehta bijuse leelās isbailes; Igaunu beedribas un laikraksti bijuschis libelē, jo wifa waina par to tika uskranta wineem. Wahzu laikraksti tahdu apwainojumu darijuschis deesgan flaidreem wahydeem. Ne reti bijuschis dsirdami un lasami wahrdi: „Medseet, kahdi Igauni! Medseet, kas is winu zenteeneem isaug! Kur gan fahdsibas, dedsinaschanas un fleplawibas zitur zetahs, tā is tautiskeem zenteeneem!“ Bet tad peepeschis leeta apgreesufchš gluschis

atradi. Atrada uguns peelizeju, un tas naw wis Sgaunis, bet peeder pee to tautibas, kuri uskrahwuschi Sgauneem wisu wainu par ugungwehleeem. Par to nu katram pateesigam Sgaunam esot leels preeks, ka nu reis israhdijses, ka wini pee ta nebijuschi wainigi, kas wineem listis par wainu.

Zelgawa, ka „Mit. Ztga“ sino, kahds fualainis 13. septembri isleetojis sawu brihwo laiku preeksch faberibas isrihtofchanas pilsdahrsa. Winsch bija schini deena sche us pilsdahrsu pastellejis kahdu puisi J. M., kuram bija apfolijs pagahdat bagatu bruhiti, ar kuru nu wareschot tiltees un eepaschtees. Prezibas kandidats, dahrsa nonahdams, tur fastapa ischetras perfonas. Winsch tifa sawai „bruhitei“ preekscha stahdits un atrada pee tahs patiltschanu. Laimigais bruhitgans nu lita atnest wihnu un sahlahs pilnigas dsihres. Kad galwas jaw bija fasiluschas, bruhitgans eedewa bruhitei 100 rubl. ka rokas nauda, preeksch bruhites kleitas, un wehlah wehl 95 rbl. preeksch laulatschanas gredfeneem. — Bet ka nabaga puisis issamijahs, kad wehlah isdsirda, ka „dahrgi“ eman tota bruhite jaw ir zita wihra ihpashums un triju behrmu mahite. — Resultats bija — prozese, kura wehl naw pabeigta. — Weigās awise peewin, ka schis kahrigais seewas mekletajs esot tas pats, kas jaw ari pehru no kahdas wiltigas seeweetes, zaur apfolischanos, buht winam par seewu, tika tizigi isjuhltis.

Uf Roschiku-Zelgawas dselszesa, ka „Mit. Ztga“ stahsta, preeksch kahdahm nedelahn kahds onizeeris, wagona eekahpdams, atradis tant tikai weenu brauzeju — kahdu jaunuh dahmu, kas zaur sawu smalku un janku isfstatu wina wehribu jo leela mehra us semi greesufe. Zeeschaf un beeschaf usfstatot, winsch ar brihnischanos pamanijis, ka dahma nemas nekustahs. Winsch peegahjis tuwal un nu redsejis, ka wina — bes dsihwibas. Nahkofcha stanzija peefauktā ahrsta puhlini, wianu atdsihwinat, israhdijsahs weltigi; wina guleja nahwes krampi. Ta wianu noweduschis uf Zelgawu dialonifu namā, kur wina wehl diwi deenas gulejuse pilnigi bes dsihwibas. Trescha deena laimejahs, winai drusku baribas mutē eedabut un ta krampi pamasam raifit. Behz tam iswesekofchanahs gabja ahtri uf preekschu, un dahma beidsot wareja, pilnigi wesela, atkal tahstaf zelot. — Stahsta, schi dahma ka Sarlanā krusa schehlirdiga mahsa bija deenwidus gubernās pee fehrigu flimneeku kopschanas pahraf sawus nerwus satrizinajuse.

Uf Zukuma. 18. septembri bija Zukuma Latweeschu Beedribai pilna sapulze. Tapa preekscha listis pahrstats par beedribas darboschanahm un pagahjuschā gada rehlini, kuras rewisijas kommisija bija atradusi labā kahrtibā un par to isteiza beedribas preekschneezi bai sawu pateizibu.

Tad gabja pee runas wihru un rewisijas kommisijas zelschanas. Behz statutu nosazijumeem 6 runas wihri un rewisijas kommisija bija par jaunu jawehle.

Isstahjuschos 6 runas wihru weeta eewehleja: gruntneeku Berlinu, pa otru reisi, nama ihpashneeku Lehmani, nama ihpashneeku Swihtu, gruntneeku Belmani, pagasta wezako Sibirinu un gruntneeku Almani.

Sawds amatds paleel: Webers, Eichenbergs, Lefis, Birkensteins, Kalninsch, Blum-

bergs, Jakobsons, Dlinisch, Rende, Sehbergs, Kronsteins un Wihntinsch-Banga.

No scheem 18 runas wihreem iswehleja schahdus preekschneezi bas lozellus: par beedribas preekschneeku — Eichenbergi, preekschneeka weetneeku — Kalninu, I. rakstuwedeju — Lefi, II. rakstu wedeju — Kronsteinu, kafeeri — Rendi, beedru sinataju — Dlinu, leelahs grahmataš wedeju — Belmani, teatra kommisijas preekschneeku — Wihntinsch-Bangu un kahrtibas kommisijas preekschneeku — Swihtu.

Rewisijas kommisija eezehla sapulze schahdus fungus: M. Jakobsonu, pa otru reisi, arendatoru Klingenbergi un turgotaju Schonfeltu.

Zukuma beedriba, ar nopeetnibu un ruhpihu sawu gaitu turpinadama, ir eemantojusi pee apgabala Latweeschu zeenischanu; to rahda beedru skaitis, kas schogad eewehrojami wairowahs.

Dsihwo sweika! tautas meita, saweem bahlelineem par sadsihwes glihtotaju. (B.)

Grobinas aprintis. No tureenas top „Lat.“ sinots par kahdu loti behdigu atgadijumu schini deena, kuresch dob deesgan gaischu seezibu par schejeenes krogu preeleem un scho usplautschanu. Talsu pagasta B. mahju fainneeks ar saweem diwi puischeem labi duhschas eeprawijuschi, bij eesahfuschis kautees un weens puisis otram ar kahdu rungu ta pa galwu sademis, ka galwas kausis eeluhsis un nelaimigais uf weetas bijis pagalam. — Deesgan behdigi! — Tiklah fainneeks, ka puisis, kuru otra nakti til atrada un fanehma, sehsh tagad zeetuma.

No Popes muischas (Kurfeme). Ka dsirdam, tad Giez un Grundman tgi is Rigas eerihlos drihsu mā Popes muischā zukura fabriku. Zukurs taphschot is kartufelu stehrtelem, pehz politehnika Korwin-Salowitzcha isgudrotas metodes, isgatawota. Zukura zena buhschot daudis semata, neta lihds schim.

(Lat.)

Seemel-reetruma Kreewija meera-teesas jaw fen eewestas, bet uf pilnu teesas reformu (pehz jaunajeem teesas likumeem no 20. noembra 1864) lihds schim wajadscha gaidit, kaut gan jaw 1878. g. waldbiha nospreeda, eeweit tur pilnu teesas reformu. Reformas eeweschana tika atlikta no weena gada uf otru, leelo nandas isdewumu deht, kas preeksch eeweschanas bij wajadsiga. Tagad nu beidsot eeweschanas laiks atnahjis. Preeksch Seemel-reetruma Kreewijas gubernahm teef dibinatas diwi teesas palatas (apelazijas teesas), weena Wiknas pilsehta (preeksch Wiknas, Kownas, Grodnas un Minskas gubernahm), un otra Smolenska (preeksch Smolenskas, Mogitowas, Witebskas un Orlas gubernahm). Smolenskas un Orlas gubernas gan nepeeder pee ta faultahs Seemel-reetruma Kreewijas, bet teesas leetu sinā winas tiks tai peeflaititas. Katra no minetahm gubernahm tiks dibinata weena apgabala teesa (окружный суд). Wisi augstakee amata wihri preeksch dibinajamahm jaunajahm teesahm jaw eezelti; turpretim semako amata wihru eezelschana notilschot pehz tam, kad wezo teesu rewisija buhschot isdarita. Tahda rewisija, ka jaw sinots, usdota Peterburgas teesas palatas profurooram Murawjowam. Schi rewisija peerahdijschot, kuri no wezajeem teesas amata wihreem

buhtu usnemami ari jaunajās teesas un kuri atlaischami no deenasta.

Astrachane, sema uhdena deht Wolgā, nedabujot tagad malkas, un toki turgotaji, to eewehrodami, par saweem atlikuschuem krahjumeem fazehluschi neschehligas zenas. Ta par peezpehdn asi behrsu malkas prasot lihds 60 rubl.; par elkschuu un preekschu malku — 40 rbl.

Warschawa nesin bija schahds atgadijeens: kahds galbneeks, kas ar sawu selli, kreetnu, godigu zilweku, bija toti meerā, isprezeja tam sawu meitu, redsedams, ka jaunee zilweki sawā starpā naw weenaldsigi. Noteikta deena notika lauliba un laimigi jaunais pahris pahrnahza is basnizas mahja, kur patlaban meelasta galdi jaw bij klati. Weesi jahla pee galdeem eenemt weetas, — te peepeschi eenahl istabā kahds sweschis wezis. Jaunais wihrs, to eeraugot, nobahl ka lihks un tad steigschus schmauz pa durwim laulā. Zirahdijsahs, ka sweschneeks bija setla pirmahs seewas tehws, kuru tas preeksch diwi gadeem negodigi bija atstahjis. Behgli zeeti dabut, lihds schim wehl ne-efot isdeweess.

Uhrjemes sinas.

Politikas pahrstats. Ka wianu reisu sinojam, tad Muktar-pascha bija Wahzija un ari pee Bismarka. Par wina suhtischanu uf Wahziju „Nowoje Wremja“ teizahs dabujuse sinat, ka wina mehrlis bijis, isluhgtees Turzijas usnemschanu Austrijas-Wahzijas keisaru sabeedriba, bet schis luhgums ne-efot wis isdeweess, jo Wahzija luhgumu atraidijuse, tadehl ka Austrija kahrojot pehz Albanijas, Makedonijas un Salonichas. Bet tam wehl mineta awise stabitija, ka Anglu suhtnis Deserins puhlejotees Konstantinopeli, safwejojot Siriju un Mesopotamiju preeksch Anglijas un lai ne Austrijas, ne Anglijas kahribahm nerahtos no Kreewijas puses kahdi kawekli, tad ihpashchi tahs walstis, kuru draudsihu Turzija gribejusi isluhgtees, skubinot Kreewiju, lai nemot Armeniju, zitadi nemas ne-efot saprotams, ka Turzija warejuse wehletees, tikt usnemta mineta sabeedriba. Schis domas kahda Wahzu awise, kas Wahzu waldbihai stahw tuwu, apsihmejuse par nepareisahm, fazidama, ka Muktar-pascha Berlinē ne par kahdahm zitahm leetahm ne-efot farunu wedis, ka ween par tahm paschahm leetahm, par kurahm Turku weetneekleem ari Londonē, Peterburgā un Wihnē schehlojuschees, proti par jutahm Bulgarijā, Egipte un Armenijā, kur wehl nebubi ne-efot isdeweess nodibinat peeteekofschu labu kahrtibu. Austrijas kahriba pehz minetahm Turzijas dahahm esot tilai isdomata no rihditajeem Kreewu awischneezi bā, kas majal peederot pee ihstas Kreewu, bet wairaf pee Polu partijas. Tapat ari Anglija jaw deesgan skaidri parahdijsuse Egipte, ka nedsewotees wis pehz paschlahrigeem mehrkeem un tadehl ne-efot wis tizams, ka Anglija kahrojot pehz Sirijas un Mesopotamijas. Sarunas, to Anglu suhtnis Deserins wedot Konstantinopeli, sihmejotees uf reformahm Armenijā. Schahs reformas, kahdas Anglija zehljuse preekschā, tikai gribot Armenijai peeschkirt derigu paschwaldbihu, kahda jaw daschās zitās Turzijas pawalstās.

Par Franziju runajot waram schim brihscham pasneegt schahdas sinas: Franzijas ministru preekschneeks Ferri apmeklejis da-

ſchas no leelafahm walſts piſſeſtahm, kur turejis politiſtas runas pee maltitehm, las winam par godu tifa iſrihtotas. Schinis runas ministru preeſſchneekſ iſteizis deefgan ſkaidreem wahrdeem, la waldbiba negribot iſturretees pret ta noſaulto radikalu traloſchanahm wairſ til weenaldfigi, la libdi ſchim darijuſe, bet nemtees toſ ſtingri uſtraudſit un ſawalbit. Par to radikaltee neſin no duſmahm, to darit un ministru preeſſchneekam jaw bijuſchas ja-peedſihwo tahdas paſchas negehlibas, ar lah-dahm Spanijas lehninſch neſen atpakal tifa Pariſe pameelots. Wiſſtipraktee uſbrukumi ministrijai ſinams gaidami, kad tautas-weet-neeku ſapulze uſnuems ſawus fehdejunus un pee tam tad ari parahdiſees, zil tahlu wal-dibai buhſ eepeljams turetees pee tagad no ministru preeſſchneeka aprahditas politilas, las ſinams nahktu wiſai walſtij par labu, jo republikai nedraud nedſ no ahreenes, nedſ no eelſchligeem trona-larotajeem nelahdas breeſmas, bet breeſmas war gan nahkt no radikalu puſes, ja tee pee laila neteek ſa-walditi.

No Bortugalas nahza ſinas, la tur dumpis lahda piſſehta iſzehlees. Nemeerneeki mineta piſſehta wiſus no waldbibas eeliktos amata wihrus padſinufchi. Bet tagad pa telegrafu peenahluſchas ſinas, la nemeeri jaw eſot beigufchees.

Wahzija. Halberſchtates apgabala libdi 400 zilweku ſaſirgufchi ar trikinu ſlimibu, las zelahs no zuhtu galas, kura atraduſchees trikini. Par tahdu ſlimibas iſplatiſchanos daſchi toti brihnahs, jo Wahzija wiſas piſſehtas paſtahw pahrodamahs galas iſmel-leſchana zaur peenahluſcheem ahriſteem. Ka redſams, galas iſmel-leſchana netiſuſe til labi iſdarita, la biſis pawehlets. Otrahrt ee-wehrojams, la trikinu ſlimiba atgadijuſehs, laut gan Amerikas zuhtu galas eeweſchana no waldbibas aiſleegta. No Amerikas zuhtu galas, lamehr bij atlauts to eeweſt, nelad pee zilwekeem ne-eſot iſzehluſehs trikinu ſli-miba, laut gan mineta gala daſchlahrt trikini atrasti. Kad trikinu ſlimiba Wahzija kur iſzehluſehs, tad zehlonſ arweenu biſis paſchas Wahzijas zuhtas.

Iſmellejumſ pret Potu rakſtneeku Krafchewſki gan jaw ſen flehgtſ, bet wehl naw taiſiſt ſpreedumſ, la Krafchewſkiſ buhtu nododams teeſai. Schis nowilzinajumſ iſſkaidrojotees zaur to, la iſmellejuma panah-lumi eſot toti wahji un tadeht maſ zeribas, la walſts teeſa atſihs Krafchewſki par wainigu. Tadeht fahtuſchi apſpreest, waj nebuhtu gu-draſti, ja leetu liktu pee malas. Ja waldbibai nebuhtu bailes no pahrmetumeem, la ta beſ ſwarigeem zehloneem eelikuſe Krafchewſki zeetuma, iſmellejumſ pret Krafchewſki jaw ſen buhtu meſts pee malas.

Anglija. Libds piſſehta iſgahjuſcha nedela tifa notureta Anglu brihwprahtigo politiſko beedribu konferenze. Uſ ſcho konferenzi bij ſanahluſchi delegati no 500 beedribahm Ang-lija, Skotija un Zrija. Sapulzeto ſkaiſtſ bij 2000. Par konferenzes preeſſchſehdetaju eezehla radikalu partijas tautas weetneeku Dſchonu Morleju. Konferenze ſpreeda par zelſchanas reformas wajadſibu. Sapulze no-ſpreeda, la eſot wajadſigs, paplaſchinat balſu teeſibu un la waldbibai peenahkotees jaw nah-loſcha parlamenta ſeſija eefneegt zelſchanas reformas preeſſchlikumu. Behz tam konfe-renze apſpreeda ſeeweſchu balſu teeſibu, pee

lam ari daſchas dahmas umaja. Sapulze ar wiſahm balſim pret 39 noſpreeda, la ſeeweetehm, kuras maſka nodofchanas, zel-ſchanas ſina jadodot tahs paſchas teeſibas, la wihrreeſcheem.

Turzija. Semes trihzejumſ Maſ-Aſija, par kuru telegraſſ jaw ſinoja, iſſteepees no Smirnas libdi Iſcheſmei. Kaut gan tas wilzees til lahdas ſekundas, tomehr wiſas ſahdſchas ſtarp Iſcheſmi un Urlu iſpoſtitas. Bahri par 1000 zilweku nonahweti un libdi 20,000 zilweki palikuſchi beſ pajumta. Ge-wehrojams, la ſemes trihzejumi jaunalds gaddſ bijuſchi til ſtipri, la tas ilguſ laikuſ nebij peedſihwots. Bahri gadus atpakal, la atminams, Ohioſ ſala bij breeſnigſ ſemes trihzejumſ, un otrs atkal iſpoſtija leelu dalu no Agramas piſſehtas Kroatija. Beſ tam bijuſchi daſchi maſaki ſemes trihzejumi. Bet par wiſeem gadeem tas breeſnigakais ſchai ſina ir tagadejais. Semes trihzejumi Iſtija, Kroatia ſala, Widus-Amerika un tagad Maſ-Aſija ir bijuſchi til ſtipri un nonahwe-juſchi til daudſ zilweku, la tas wehſturifkds laikds warbuht nelad wehl naw notizis. Deemſchehl muſſu dabas ſinatnibas wehl naw til tahlu tiluſchas, lai waretu iſſkaidrot, no lam tahda beeſcha ſemes trihzejumu pa-rahdiſchanahs iſzelahs.

Kina. No Kantonas un daſchahm zitahm Kinas oſtu piſſehtahm ſino, la Kineeſchu ſa-ſarſeſchanahs pret Eiropeescheem wehl pa-ſtahwigi paleekt ſtipraka. Uſ Hainanas ſalas tiluſchi iſplatiſi uſaizinajumi, nogalinat wiſus Eiropeeschuſ un ari Kineeſchu man-darhuſ, las apſargajot Eiropeeschuſ. Preeſſch Eiropeeschu apſargajochanas daſchi kara lugi nobraukufchi uſ Hainanu.

Widus-Amerika. No Haiti ſalas paſtahwigi ſino par nemeereem un dumpjeem tureenes Negeru repnblika. Lahdas deenas atpakal tahds dumpis atkal biſis Port-o-Prens piſſehta. Gandrihs puſe no piſſehtas nameem eſot zaur dedſinaſchamu un apſchaudiſchamu iſpoſtita un otra puſe iſlaupita. Daudſ zilweku nonahweti.

„Riſchſkij Weſtniks“ par walodu jantajumu.

Ne ſen Kreewu „Peterburgas Awifeſ“, pahrrunadamas nelahrtibas Baltijas eeſtah-des, iſſazija domas, la preeſſch lahrtibas eeweſchanas ſchais gubernas wajagot ſchurp ſuhſtit leelaku pulku Kreewu amata wihrn. Tahds padomſ itin pareiſſ, un Latweeſchi un Zgauni beeſchi iſſazijuſchi wehleſchanos, la tas tiktu iſpildits.

Bet Zgauni lapa „Geſti Poſtimees“, las daſchlahrt iſturahs neſapratigi, atraduſe par wajadſigu, pretotees minetas Kreewu awifeſ padomam, kuru „Poſtimees“ nemaj nebij pareiſi ſapratits. Zgauni lapa ſala, la wina gan wehlotees daſchadas reformas, zaur ku-rahm Zgauni dabutu teeſibu, paſchi eezelt ſawus amata wihrus un wadit paſchwaldibu, bet wina ne-atrodot par wajadſigu, la lahdi no tahleenes atſuhſiti Kreewu amata wihri ſagrahbtu ſawas rokas wiſus amatus. Bet patſ no ſewis ſaprotams, la Peterburgas Kreewu awifeſ bij runajuſe til no tahdeem amata wihrum, kuri pehz tagadejeem liſu-meem, waj pehz jaunajahm reformahm ee-zeſami zaur walſts waldbibu. Schds amatds Kreewu lapa grib eezelt newis Wahzeſchuſ, bet Kreewuſ. No lahdeem pagasta waj

apriuka paſchwaldibas amateem, las buhtu eezelami zaur ſemſtibu waj zitahm jaunahm paſchwaldibas eeſtahdehm, Kreewu awifeſ ne maſ nerunaja, un ari naw domajams, la Kreewu amata wihri ſcho amatu pehz nahktu no tahleenes, it ihpaſchi, kad eewehero, la ſchds amatds uſ latra ſola wajadſiga weetiſko tautiſko walodu praſchana. Ta tad Zgauni lapaſ pretofchanahs pret „Peterburgas Awifeſchu“ padomu bij pa wiſam newajadſiga un dibinajahs til uſ pahrpriſchannu.

Rigas Kreewu laikrakſts „Riſchſkij Weſtniks“, la mehſ jaw peeminejam, pret mineto Zgauni lapaſ rakſtu ſneedſis aſu pahrpreedumu. Buhtu wiſch uſbruzis til Zgau-nu lapaſ nepeellahigeem peeſihmejumeem, mehſ par pahrpreeduma leelaku waj maſatu aſumu nerunatu ne wahrda, jo pahrmetumi ſche bij dibinati, laut gan nebij fewiſchka zehlona ſakarſetees, tadeht la Zgauni lapa „Geſti Poſtimees“ nemaj naw Zgauni tau-tiſtas leetas wadone, bet ne reti iſturahs ſchaubigi, la tas p. veem. bij Zgauni Alekſandera ſkolas leeta. Deemſchehl „Riſch-ſkij Weſtniks“ ſawa pahrpreedumaſ karo netil pret minetas Zgauni lapaſ greiſahm domahm, bet ari wiſpahrigi pret Latweeſchu un Zgauni zeniſchanos pehz ſawu walodu teeſibu pazelſchanas.

Pa datai „Riſchſk. Weſtn.“ duſmas zeh-luſchahs zaur lahdas otras Kreewu awifeſ rakſtu. Maſkawā iſnahloſcha Kreewu lapa „Ruſkij Kurjer“ neſen bij paſneegufe rakſtu par Baltijas leetahm (kuru mehſ wehlaf paſneedſahm), las iſſazija domas, la labakais libdſekliſ pret Baltijas gubernu pahrwahzo-ſchannu ne-eſot Kreewu waloda, bet eſot Lat-weeſchu waloda. Wajagot pazelt Latweeſchu walodu, eeweſt winu par mahzibas walodu weena aprinka ſkolu un piſſehtas elementar ſkolu dalā un wehl zitadi pazelt ſchihs wa-lodas teeſibas, tad Latweeſchi labaki ſpehſſhot pretotees pahrwahzoſchanaſ. „Riſchſk. Weſtniks“ wiſpirmſ peeſeek no ſawas puſes klaht, la „Ruſkij Kurjera“ rakſtiſ eſot ari pageh-rejiſ Latweeſchu walodas eeweſchamu par mahzibas walodu gimnaſijas un uniwerſitete (no lam mineta rakſta naw ne wahrda ſajits), un tad wiſpahrigi noteſa Latweeſchu un Zgauni zenteemſ. Wiſch rakſta:

„Zr laikſ, reiſ eeweſt ſkaidribu ſcho dih-waino domu un weeglprahtigo ſpreedumu ſajauktā pulkā. Mums leelahs, la augſch-minetu zenteenu aiſſtahwetaji pahraſ leeli teoretiki, ſapnotaji, un praktiſtas politiſtas daſa toti weenteeſigi (наивные) laudis. Waj wini pateſi doma, la Kreewu walſts paſtahw til preeſſch tam, la lai daritu Lat-weeſcheem un Zgauneem labumu, un la winai naw nelahdu paſchu intreſchu, mehru un peenahlumu. Tas, to mehſ daudſlahrt ru-najuſchi par walſts walodas teeſibahm pret Wahzu walodu ſchai peekraſte, wehl leelaka mehra ir taiſniba, ſihmejotees uſ eedſimto eedſihwotaju walodahm. Newis tapehz mehſ zihnamees pret ſkolas mahzibas paſneegſchannu Wahzu waloda, lai pehdejahs weeta waretu eeweſt mahzibas paſneegſchannu Latweeſchu un Zgauni walodas, las ſchim brihſcham ari nebuhtu iſdarams, deht ſcho walodu maſas attihſtibas. Ja ſchai ſina buhtu domajama lahda iſnemſchana, tad tas waretu buht til pee laukſkolahm, waj wiſpahrigi elementar-ſkolahm, kuras mahzibas ſneegſchana weetiſas walodas naw newehlejama. Mehſ gan ar-

weenu efam peekrituschi padomam, atlaut eedfimeem eedfihwotajeem dalibu weetigā pašwaldbā; bet wini stipri maldahs, ja wini domā, la kreewu walsts waretu isleetot sawu swaru sehai peekraštē preefch wineem tahdā wihse, la wisa waldbā teel nodota amata wihreem is weetigeem eedfimeem eedfihwotajeem, la „Gesti Postimees“ to wehlejahs. Peekraštē pašwaldbāi wajadsehs atrastees taitis robeschās, lahbas eerahditas zitahm walsts gubernahm, un wajadsehs stahwet sem kreewu walsts waldbas un winas weetigo organu usraudsibas. To pagehr kreewu walsts buhšchanas stiprakās intreses. Wisu to pašchu wajag jazit ari par weetigās dšihwes zitahm dalahm.

„Kadeht Nischfl. Westn.“ turejis par wajadfigu isskaidrot, la kreewu walodai, la walsts walodai, pahrakas teesibas netil par Bahzu walodu, bet ari par Latweeschu walodu, naw saprotams. Kursch Latweetis gan to nesin un kura Latweeschu lapa gan reis tam buhtu pretojusehs? (Saprotams, la mehs te nerunajam no tahdahn lapahn, lahba Jelgawas „Latweeschu Awises“, kuras pastahwigi strahda preti kreewu intresehm, bet kuras ari no Latweeschu tautas teel niginatas un nebuht nepeln, la weena kreewu awise to eewehrotu.) Bet ja „Nischfl. Westniks“ domā, la preefch walsts walodas teesibu labakas apfargaschanas wajadfigs no speest tautislahs walodas tiktah, la tahs paleet til preefch pagastu skolahn un eestahdehm, un ja winsch tos, kas sehai leeta domā zitadi, nosauz par teoretikeem un weenteescheem, tad winsch pats leelahs buht atstahjis praktikas un politikas pamatu un aismuršis jaunatos atgadījumus. Kā sinams, wehl sehai gadā isnahza Wisangstaki apstiprinats jauns walodu likums preefch Baltijas gubernahm, kas stipri pawairoja Latweeschu un Igauni walodu teesibas un atwehleja wisas weetigās eestahdes, no angstalahm lihds femalahm, eefneegt tautislahs walodas saktahditus rakstus. Walsts Padomei, kurai nahzahs apspreeft scho jauno likumu, bij eefneegts til preefchlikums, dot kreewu walodai Baltijas gubernās weenadas teesibas ar scho waldošcho Bahzu walodu, bet Walsts Padome pate no fewis tam peelika klah, la ari Latweeschu un Igauni walodahn dodamas minetas teesibas. Kapehž Walsts Padome gan darija to? Waj „Nischfl. Westn.“ gan gribehs skaitit ari sehahs Padomes lozeklus pee teoretikeem? Baitam nē, jo katram, kas pašht muhsu walsts buhšchanu, sinams, la it ihpasehi muhsu Walsts Padome ir wisas walsts praktisku politisku sinaschanu seeds. Sewehrojot to, Latweeschu un Igauni walodu aistahwi ar aukstahm asuim war panest pahmetumu, la wini teoretiki, sapnotaji un weenteefigi laudis, kas neprot praktikas politikas.

„Nischfl. Westn.“ faha, lai nedomajot, la kreewu walsts nodosehot wifu Baltijas gubernu waldbu weetigajeem eedfimeem eedfihwotajeem. Bet kuresch gan issazijis tahdas aplamas domas? Jil mehs saprotam mineto „Gesti Postimees“ rakstu, tad winsch til wehlejees, la weetige masalee pašwaldbas amati atrastos tahdu wihru rolās, kas prot weetigahs tautislahs walodas. No angstakeem gubernas amateem un wispahrigi no tahdeem amata wihreem, kas eezetami no walsts waldbas, winsch nemas naw runajis. Un

ja winsch aif neweiklibas buhtu sawas domas nesklaidri issazijis, tad „Nischfl. Westnikam“ tadeht nebij eemesla, issazit pahmetumus wispahrigi pret tautisko zenteemu aistahwetajeem.

Loti ehromts „Nischfl. Westnik“ preefimejums, la weetigai pašwaldbāi wjadsehot stahwet sem kreewu walsts waldbas un winas weetigo organu usraudsibas. It la tad Latweeschi un Igauni buhtu pagehrejuschi swabadibu no tahdas usraudsibas un it la tad wineem no tahs buhtu jabihstahs! „Nischfl. Westniks“ zaur scho preefimejumu parahdijis, la winsch wehl par mas pašht Latweeschus, Neweens zits nedsenahs wairaf pehž tam, stahwet us likumiga pamata, la Latweetis. Latweeschi nekad naw strahdajuschi ar nelikumigeem lihdselkeem un ari turpmat to nedaris. Kahdas robeschas walsts waldbā ari ne-eerahditu weetigai pašwaldbāi, Latweeschi arweenu stingri pee tahm turesees, weenalga, waj pah wineem pastahw usraudsiba waj nē. „Nischfl. Westniks“ nostahda scho walsts waldbas usraudsibu it la par tahdu pašwaldbas pretineeku, kura usdeuwums, pastahwigi sawaldit pašwaldbas organus. Tahdas domas, simejotees us Latweeschu pašwaldbu, pawifam greisās. Latweescheem nekad naw nahzis un nenahls prahtā, kaut lahda sinā saspihtet walsts waldbāi un strahdat tai preti. Latweeschu pašwaldbas wihri arweenu eeraudsihs walsts waldbas organus par draugeem, kas grib walsts labumu un ar kureem jadsihwo weenprahtibā un satizibā. Latweeschi ar patilšchanu panesihs walsts waldbas usraudsibu pahri wimu pašwaldbu, jo zaur scho usraudsibu walsts waldbā til labaki warehs pahrllezinates, zil zeeti Latweeschi turahs us likumiga pamata un zil nopeetni tee dse-nahs pehž walsts labuma. Lai „Nischfl. Westniks“ sehai sinā nesajanz Latweeschus ar ziteem, par peem. Poteem, kas eerauga kreewu waldbu it la par pretineeku un kuru prahts greeschahs us ahrsemi.

Mehs gan atrodam par itin dabiski, la „Nischfl. Westn.“ ruhpiigi usluklo, la kreewu walodas teesibas netiktu aistiktas; bet schi ruhpešchanahs nedriht eet til tahdu, la pret tautisko zenteemu aistahwetajeem issala itin bespamatigūs apwainojumus (par peem., la tee gribot pataisit Latweeschu walodu par mahzibas walodu uniwersitetē u. t. j. pr.). Lai Nischfl. Westn.“ tad usbruhf tautisko zenteemu aistahweem, tad sehee reis eetu par mehru; — bet winsch nepeedsihwos to.

Beidsot mums japeemin, la tagad gan naw laiks, kura „Nischfl. Westnik“ am jazahf ar Latweescheem un Igauneem strihdetees par weenu waj otru eefschligu jantajumu. Tagad jaturahs jo zeeti kopā pret ahrigu pretineeku. Sawu eefschligu mahju strihdinu isschiršchanu it labi waram atlukt us wehlahu laiku. Par tahdeem strihdeem schim brihšcham, la mehs jaw wakar sazijam, til muhsu Bahzu awises war preezatees. Kā „Nischfl. Westn.“ war redset, schihs lapas ar leelako preeku steiguschahs pahrtullot wina pahrunato rakstu, lai wisi, kas lihdsstrahda preefch mineto awischi mehrkeem, waretu isleetot to pee Latweescheem un Igauneem. Ja pats Bahzu wirsjesuīts buhtu gribejis farakstir rakstu, kas lai skahdetu kreewu leetai muhsu gubernās, winsch nebuhtu warejis eefubtit

„Nischfl. Westnikam“ labaku, la angschmineto.

Tā par scho leetu spreefch „B. W.“ un lai ari muhsu zeenigee lasitaji ar scho teizamo rakstu dabutu eepasihtees, tad to ari usnehtam sawā lapā.

Grafenes Mellin kurlmehmo skola Balmeera.

(Stat. Nr. 41. Beigums.)

Lai gan kursorija ar naudas isdoschanu apgahjahs pahral kaupigi, tad tomehr, tadeht la leelata peepalihdsiba ne no tahdas zitas pufes nenahza, skolu no kapitāla prozenteem ween newareja uftuwet, tadeht la kurlmehmo skolofchana prasa deesgan leelas isdoschanas. Tā par peem. tagad pee 32 skolasbehrneem strahda 3 skolotaji, kas bes draudses skolotaju seminara kursa beigschanas ir fagatawjuschees ari wehl fewischi preefch kurlmehmo skolofchanas. Tā tad bija jataija parabi, waj ari jakerahs pee pamata kapitāla, kas ilgi waj ihfi reis tomehr issihktu, kadeht ar angstas lundsēs dibinatai eestahdei draudeja teescham nopeetnas breefmas. To eewehrodama, skolas kursorijas greeschahs pehž zeretas palihdsibas tairni pee ritterschafes, kas naudas palihdsibas nedewa, bet tilai pasolija 1000 baltu preefch mahjas buhwes. Grafene, redsedama, la winas zeribas us ritterschasti ir weltas, un la, ja wina pati sawu kreetno un teizamo darbu nepabalstis, tad tas teescham isputehs, dahwinaja preefch Balmeeras kurlmehmo skolas wehl 30,000 rublu, tā la winas lopigs dahwinajums ir pawifam 60,000 rublu. Pehdigais dahwinajums bija wiswairaf wajadfigs preefch mahjas buhwes, tadeht la lihdschiginas skolas telpas bija pahral wahjas. Tā par peem. pati skola bija eerihklotā pahrtaisitā Melu muischinas wežā rijā, par kuru kopā ar kahdahm zitahm ehlahm un kahdahm puhrewetahm semes skolai bija jamalsa ritterschafeti deesgan angsta nomas nauda. Tagad, la jaw mineju, jaunais krahschnais, 20 asu garais un ap 7 asu platais diwtahschigais skolas nams ir gataws, un maksajot 26,000 rublu. Wina bes ehrdahm un gaischahm klasehm, glihtahm gufamahm istabahm preefch puikahm un meitenehm un zitahm pee kreetnas skolas peederigahm telpahm ir ari wehl fewischa wingroschanas istaba ar wiseem wajadfigeem wingroschanas rihkeem. Tad, neween til pati skola, bet ari skolotaju dšihwolki ir pilnigi mebleti no grafenes, pat ar gultas weschu apgadati.

Tā tad skolas ehla lihds ar schim isdoschanahm un wehl kopā ar kahdu masatu fahnu ehlu, kura ir eerihklotas pirts, kleht un kuhls, istaisa teescham ap 30,000 rubl.

21. augustā, pulksten 4 pehž pusdeenas, bija skolas eefwehtischanā; kauschu bija sanahzis leels wairums. Eefwehtischanas rima Bahzu walodā tureja superdents Birgenfons, — tad mahzitajs Moltrechts no Matisheem nolassja skolas wehsturi. Latwiski runaja mahzitajs Neulands un skolas preefchneeks Schwedes lungi. Pa starpam dseebaja Balmeeras Latweeschu beedribas wihru kowis. Minataji sinoja publilai, la kurlmehmu skolofchanas leeta Widsemē eefahkusees, un la schihs leetas ihsta nodibinataja esot grafene Mellin. Tullkodami dasehus tekstus no bi-beles, wini klausitajeem lika pee sirds, stipri

peedalitees ar mihlestibas dahwanahm, lai waretu kurlmehmu skoloschanu weizinat.

Kad eewehrojām, ka pilnigu skolas kurfu pabeigusi kurlmehmee behrni, bes daschadahn finibahm, mahzahs pilnigi lasit un rakstīt un ar daudsi no teem deesgan saprotamā walodā farunatees, tad mums jafala ka grafene Mellin, fawu mantu kurlmehmu skoloschanai upuredama, ir ispelnijschees netil ween zilwezes draugu, bet ari wisa mufu dahrgas tehwijās pilnigu atsihschanu un pateizibu, ko ari mehš no sawas pufes winai zaur scho schē leelakā mehā issalam. Wehl bes winaš schint leetā ir ispelnijschees pateizibu fon Dettingen un Walmeeras brigu lungš fon Begefal lungi, kas abi, ka grafenes Mellin pilnwarneeki, ir gau skolas buhwi wadijusi un pahrraudsijschi, gan ari zitadi preefsch kurlmehmu leetas ruhpejschees un publejschees.

Skola ir dibinata weenigi preefsch Latweeschu behrneem, kadehl ari wisa mahzibas tajā teel pasneegtas weenigi Latweeschu walodā.

Behz skolas eeswehtischanas ap pulksten 6 wakarā, sem superdenta Girgenfona lga wadijschanas, tika notureta skolā generalšapulze kurlmehmu skoloschanas leetā. Šapulze tika wiswairaf pahrrunati no augstas waldivas scha gada 3. martā apstiprinatē Widsemes kurlmehmo isgliftošanas beedribas statuti. Behz scheem statuteem beedribai ir attauts, netil ween wisa Widsemē dibinat kurlmehmo skolas, bet ari, ar weetiga gubernatora atlauschanu, eewihtot wisa gubernā palihdsibas beedribas preefsch kurlmehmo skoloschanas. Katrs, kas eemafsa waj nu isgaduš 1 rubli, waj ari uš reisi 25 rubli, teel atsihts par pilnteešigu beedri. Beedribas waldei tapat behz statuteem jafastahw is 9 lozekleem, no kureem peezeem wajaga buht wehleteem no Rigas pilsethas. Šapulze eewehleja waldeš lozeklus. Eewehrojot to, ka statutds nemaf nawa nofozits, uš zil ilgu laiku waldeš lozekli teel eewehleti, buhtu jadamā, ka tee paschi ir eewehleti uš nifu mufschu; tadehl ir ari gaušchi nepareisi, ka pirmā generalšapulze til nopectnā leetā tika isdarita bes eepreefschejas pilnigas isfludinajchanas. (B.)

Sihki notikumi is Rigas.

(Paschnahwiba.) 9. oktobri ap plkst. 11 preefsch pusdeenas Atmenu eelā Nr. 13, uš behrneem, atrada pakahrišchos pee Schagaru meesta peerakstītu schuweju Soru Riipe. (Sagtu leetu ušeešana.) Polizijai bija sinots, ka isdeenejschais saldats Wulfs Weinbergs sawā dšhwolli, Jaroslawas eelā Nr. 77, slehpijot sagtas leetas; tadehl polizija wini peektbeenu pee scha saldata isrihtoja nama pahrmekleschanu, bet newareja neta jemišcha atrast. Tilai wehla, kad ari sehfu sahla pahrmeklet, usgahja tur sem kahdas smiljchu gubas pakū drehhju. Behz tau, ar useetahm leetahm atpakal ejot uš Weinberga dšhwolli, polizijas eerehdni fastapa diwi tehwinus ar pakahm, kuras wini, polizijas eerehdnus eeraugot, tuhli nometa un paschi aishgha. Schints pakās atradahs: šhda dahmu paletots, leelš wilnains lafats, daschadas dahmu drehbes un mišna uhdenskafis. Wulfs Weinbergs nemts ismekleschanā.

(Atrasts lihki.) 1. oktobri 3. Weischu eelā iswilka is atas, kas neteel leetota

un ir 4 ašs dšita, swescha wihreescha gandrif pawisam fatruhdejuschu lihki, gehrbtu wieswahrkds, westē un gamaschās. Uš meesahm warmahzibas sihmes naw eewehrotas.

Par scho atrasto lihki „Rig. Ztg.“ pafneedschahdas plaschakas smas: Starp trešo Weischu un Spitahu eelu, uš tā sauzamā Ahbolu kalna, 1. oktobri netihšchi atrada kahda wihra lihki, til stipri fatruhdejuschu, ka pawisam newareja pasiht. Drehbes, isnemot ahdas gamaschās, bija fapuwischas, waj ari to pawisam tuhka. Lihka ušschefschana, wina fatruhdejuma dehl, ne maf nebija isdaroma. Bija jadoma, ka lihkiš jaw wairaf mehneschu atā gulejis. Waj schē sleplawiba padarita, waj til kahds nelainēs gadijums bijis — newareja isinat. Tadehl polizijai nekās ne-atlikahs, ka til klauschinat, kas schis nelainigais bijis. Det tas deemeschehl lihds schim ir palizis noslehpums. — Kad aplahrtejo strahdneeku familijas dabuja dširdet par atrasto lihki, tē 6. oktobri polizija peeteizahs kahds forku greesejs ar to sinojumu, ka esot dširdējis no kahdas kaiminu seewas, ka winaš mahsa stahstijuse, ka winaš bruhtgans Eduards H. reisi, laikam fawu apgehntinato firdsapstnu atweeglinadams, esot winai isteizis, ka winsch preefsch ilgala laika kahdu wihru aplaupijis un tad eemetis atā. Bruhte, pee isklauschinajchanas, apleezinaja scho isteikumumu, un tapat ari bruhtgans neleedsahs. Winsch istahstija, ka winsch, kopā ar kahdu jaw pasihstamu blehdi, schagada marta mehnescha jahkumā fanahfuschchi kauschanā ar kahdu zitu wihreeti, kas winam bijis pasihstams tilai sem wahrda Eduards, un tad eemetuschchi atā; laupischanā netikuse isdarita. Pee tahlatas pahrmekleschanas atā, kas lihds uhdenam 4 ašs un uhdeni 1 aš dšita, ari teescham atrada wehl melnus swahrklus un gabalu melnas aituahdas kaschoku. — Pa tam ir ari Eduarda H. beedris atrasts zeetumā, tur winsch jaw lgaku laiku atronahs par ziteem negodigeem datbeem. — Par kaimi uhdens is minetahs atas jaw wairaf gadu naw leetots izis.

Manā grahmatu un bišchu drukatowā, Rigā, pee Petera basnijās un wisaš zitas grahmatubodes ir dabuhama **Widsemes weja un jauna**

Laika-grahmata uš 1884. gadu.

Mafsa: ne-eseeta 5 rbl. simtu gab., eeseeta 10 lap. gab. — Laika grahmata pafneeds jauku stahstu, bitdehm puschlotu, saimneezibas padomus, jozinus u. t. t., turgus-deenas Widsemē un Kursemē, zeta-zahditaju lauzeneeleem, kas Rigas bodes griib lo piest u. t. t. **Ernst Plates.**

Peren Jacobs'a Forku-fabrikas

Interizigee strahdneeki un strahdneezes preefsch Petera kapitāla dehwitchi schahdas summas:
Anna Klawin 20 lap., Anna Sirne 20 lap., Lihse Kaulle 20 lap., Marie Martinjon 20 lap., Anna Grille 20 lap., Dore Lange 10 lap., Anna Libbert 10 lap., Katalie Kleemann 10 lap., Julie Reide 10 lap., Anna Grille 10 lap., Anna Petrow 20 lap., Ilse Selesky 10 lap., Anna Treuselt 10 lap., Kristine Libbert 10 lap., Leona Guntbal 10 lap., Lihse Walter 10 lap., Jette Treimann 20 lap., Anna Reuhle 20 lap., Karoline Alex 20 lap., Seloa Paune 20 lap., Rawine Bahnel 1 rbl., Karline Kollberg 20 lap., Juste Peterfeh 10 lap., Marie Slawet 50 lap., Frilne Wej 50 lap., Elisabeth Underack 20 lap., Lihse Schmidt 40 lap., Julie Saisum 10 lap., Karoline Brandt 20 lap., Lihse Dohlein 20 lap., Anna Galle 50 lap., Marie Dittsch 20 lap., Anna Dohla 20 lap., Anna Neumann 40 lap., Anna Straichmann 40 lap., Olga Sudrit 20 lap., Lina Rainneel 20 lap., Lisette Bergmann 20 lap., Liebe Sluje 20 lap., Grete Witte 10 lap., Lihse Sneeftin 40 lap., Grete Laujineel 50 lap., Anna Laby 20 lap., Gewa Reinsohn 20 lap., Anna

Rassalallej 10 lap., Dore Laujineel 20 lap., Stanislawa Dalehlaja 20 lap., Kristine Kreuzmann 60 lap., Alwine Kreuzmann 20 lap., Rosalie Kreuzmann 20 l., Lihse Purin 20 lap., Emilie Purin 30 lap., Kathilde Legbin 30 lap., Marie Slawin 50 lap., Marie Bremer 20 lap., Hedwig Rubben 20 lap., Kristine Brenz 30 lap., Iba Neumann 50 lap., Marie Glid 20 lap., Julie Legbin 20 lap., Lihse Silin 20 lap., Anna Red 30 lap., Anna Raineneel 30 lap., Anna Birsi 20 lap., Anna Fuchs 20 lap., Lihse Smolnit 20 lap., Anna Sprohge 20 lap., Anna Kunin 30 lap., Karoline Doh 20 lap., Anna Jaunsem 20 lap., Dore Wilzin 1 rbl., Lihse Treusfeld 30 lap., Anna Dumpe 40 lap., Anna Emfch 50 lap., Anna Swelle 20 lap., Anna Bahrlig 20 lap., Jakob Ballo 2 rbl., Elisabeth Zimmermann 40 lap., Martin Klubfe 1 rbl., Friz Gail 1 rbl., Jakob Kafalallej 40 lap., Jakob Bannag 1 rbl., Karl Stein 2 rbl., Katalinow 30 lap., Bahne Pohne 50 lap., Jure Silin 40 lap., Janne Rohse 1 rbl., Ernst Liebchen 40 lap., Wafflit Burze 30 l., Ansh Dsirkall 20 lap., Karl Swejneel 20 lap., Ewald Gutmann 30 lap., Reisch Reedre 10 lap., Guste Hirp 50 lap., Martin Sprohge 80 lap., Martin (Setin) Dreimann 50 l., Andrei Kalei 50 lap., Karl Bahrdin 20 lap., Andrei Leibe 30 lap., Peter Klawin 40 lap., Friz Laby 30 lap., Jahn Behrin 30 lap., Jahn Berlin 60 lap., Friz Gutmann 20 l., Otto Wittenberg 20 lap., Martin Schiller 2 rbl., August Pomrenich 40 lap., Friedrich Strautin 40 lap., Reisch Schirfohn 50 lap., Ansh Vertmann 30 lap., Friz Sack 20 lap., Janne Schmidt 2 rbl., Janne Blohs 80 lap., Peter Pawafar 60 lap., Martin Rudgaw 40 lap., Veerhard Berg 30 lap., Janne Ballo 20 lap., Martin Kalei 20 lap., Peter Schauberg 40 lap., Peter Abollin 20 lap., Ernst Laby 1 rbl., Konstantin Ruloff 40 lap., Jahn Bihul 40 lap., Jakob Dsirkal 20 l., Janne Druwelkain 30 lap., Anš Druwelkain 40 lap., Gabriel Scherschenecki 40 lap., Jahn Gribul 30 lap., Karl Herrmann 30 lap., Andrei Pawafar 20 lap., Lorenz Sable 50 lap., Peter Dreelfler 30 lap., Anš Bihul 60 lap., Jurre Winter 40 lap., Ernst Schiller 20 lap., Eduard Jakobohn 40 lap., Martin Bihul 20 lap., Martin Breedis 20 lap., Martin Dohol 20 lap., Mikel Sanduring 20 lap., Jahn Dohol 40 lap., Aleksander Neuland 40 lap., Peter Kusjapur 40 lap., Mikel Birsi 20 lap., Friz Radin 40 lap., Mathis Timber 20 lap., Janne Welfne 20 lap., Janne Bihul 50 lap., Karl Dohol 20 lap., Jahn Polden 50 lap., Anš Slagun 40 lap., Janne Reidig 20 lap., Peter Gail 20 lap., Friz Ballo 30 lap., Martin Pawafar 20 lap., Janne Dohol 30 lap., Jahn Sirne 20 lap., Jahn Krehmann 50 lap., Andrei Seemel 20 lap., Jurre Bahlin 20 lap., Jahn Laube 10 lap., Jahn Behrin 40 lap., Mikel Behrin 2 rbl., Kopā 60 rbl. 60 lap. Rigā, 6. oktobri 1883.

Deewa-kalposchana Rigas basnijās.

Swehtbeem, 16. oktobri.

Dejlaba basnijā:	Spreidiks pulksten	10 m. Holst.
	"	12 mahj. Bind.
Petera basnijā:	"	10 mahj. Boelchan.
	"	6 mahj. Keller.
Jahnu basnijā:	"	9 l. m. Wejch.
	"	2 l. m. Walter.
Geetredes basnijā:	"	10 l. m. Schilling.
	"	2 m. m. Silbe.
Jesus basnijā:	"	9 m. m. Bergmann.
	"	2 l. mahj. Wüthel.
Mahrtinu basnijā:	"	10 w. m. Kählbrandt.

Wandas-papihru zena.

Rigā, 12. oktobri 1883.

P a p i h r i		maf. peastja
Dusimperialis		8,37 8,39
5% bankitetu 1. isladums		96% 96%
5%		94% 94%
5% laste. 5. aishneemums.		95
Austruma isnahmums no 1877. gada		90% 91%
1. 5% Kreiwu preehm. aishneemums		214% 215
2.		205 205%
5% šupol. 1871. gada aishneemums		— 136
Deef. pilf. hivotstu bankas 5% obligazija		—
Reew: sem. kred. 5% kiblu-šbmes		133%
Scharlowad semf. 6% kiblu-šbmes		92% 92%
Rigas lom. bankas at.		258
Rigas-Dinaburgas dšelszeta ahijas		146% 147%
Dinaburgas-Witebstas dšelszeta ahijas		162% —
Bachhawas-Recep. dšelszeta ahijas		133%
Rib-Bolog. dšelszeta ahijas		66% 66%
Waltijas dšelszeta ahijas		108 108%
Rib-Bolog. dšelszeta obl. 2. aishneemums		109 108

Zirgus sinas.

M a f a p a r	pahru		wubu		pedu		mužu	
	rbl.	lap.	rbl.	lap.	rbl.	lap.	rbl.	lap.
Kreesehu	—	—	1	08	—	—	—	—
Musu	—	—	1	01	—	—	—	—
Meejchu	—	—	1	5	—	—	—	—
Lufu	—	—	—	78	—	—	—	—
Tinschllas	—	—	1	40	—	—	—	—
Kartupeli	1	05	—	—	—	—	—	—
Sweetka	—	—	—	7	—	—	—	—
Labu silu	—	—	—	—	—	—	25	—
Praktu silu	—	—	—	—	—	—	10	—
Rupjas sabla.	—	—	—	70	—	—	—	—
Smalkas sabla.	—	—	—	60	—	—	—	—
Stangu dšis	—	—	2	20	—	—	—	—
Reju dšels	—	—	2	40	—	—	—	—
Lapu sabalu	—	—	—	—	—	—	—	—

Rihs 13. ott. atnahstufai 2095 tugi, aishghstufai 1983 tugi.
Widwitschais redaktor: Ernst Plates.

Sludinājumi.

Riģas Hipotēku beedriba.

Pēc beedribas pēstājūšāmees imobiliju-īpašāmees top zaur šķo atgādināt, tā pūsgada intreses

par to wīneem aīsdoto kapitālu ir tāi laīkā no 15. līhds 31. oktobram ja-ēemāfā. Kad šchis terminsch būs pagājis, tad būs peh; beedr. statutu 66 § pa mehneš 1 prog. no ne-īsmāfātābš jumās noloweschānās intreses jamāfā, bet ja intreses ilgāki nēla 6 mehnešchēs wehl nēfistu nomāfātās, tad peh; statutu 85. § tārš peenāfōschābš imobilijās ubtrupē mātrāfōlitājeem pahrdoās.

Direkzija.

Wehrā leefama jina.

Kaleju plešchās un zepļi, lakts, sfrubwīfiki, Fuhpīstangās, wihli un raschwihli, sīrgu-nogu apgreeschāmees nāschī, fudmalu-, dehtu-, bluku-, apalec- un rofās-šahgi, muzenecku-, dreimanu-, (galducekū) un zimermanu-šlibmeschi, ehweles, kalti un swahry-šii, kausets wahgu- federu-, brītu un kalamais tehrauds, gla-secereti un apjineti ehūwahramee traufki, Anālijās grahpi ar plālanu dibenu preelch zepeschu schmoreschānās, tā arīsdam tee jaunmōdes, damšā jeb futā ehūwahramee traufki, eelch lūreem barība ihfālā laīkā ar malkās tūpīschānu daudš gāhrdāfī ihwāhrābš, nēla eelch wezu-tehwu grahpjēem, tehjfatli un Kafēju wahramās Faunas no mīfina un baltā dšelschā bļēfā, Kafējās dširnawās un brenneri, ehdamās un tehj-šarotes no melchiora un jaunšudraba, galda- un fehka-nāschī, schu-šamas-, lahpmās-, kāschofu-, adamas-, seeweeschu-watu- un kucep-adas, sīrgu-, lopu- un sīrengu fehdes, grahwju-, smil-šchu-, ogļu- un jemes-malkās-šchīpeles no tehrauda un dšelschā, wīlnās-fahrstuwēs, wehweru-kemes no needrehm, tehrauda un mīfina wehweru-fufekli, melderu-, putraimu- un labību-seeti no dšelschā un mīfina un dāudš zītās prezes preelch mahjāhm un šaimneezībāhm, teel pīlnā krahjumā turetās un par mehrenu zēnu jeb māfšu beš dīngeschānās pahrdoās tāi

tāi weentēfīgā un wīfū wezakā gruntīgā

J. Englisch **Kedlich**
magasīnē.

N. N. Dieesēs

īschuguna un dšelsch-prelchū noguldītawā

Wehwer-eelas un Teatra-bulwara stuhri, J. N. Spōbra namā, Nr. 6, peedahwā: bāsnītschū un kapu krusūs, kapu peederunūs, lā: stabus, wasās, fehdes, īschuguna un kulama-dšelsch sehtās, arklus wīfādōs musturōs no U. F. Schwarzhofa, plīhtes, wahgu bukses, hermetīfšās krahšus durwīs, kalama-dšelsch māfšu leras preelch melderēem, puhru- un garāju-mehrus pā mehrenāhm zenāhm. Arī ir turpat pahrdoāwā **wēena lokomobile**

no 10 sīrgu-špehleem.

J. Holländers,

Schahlu-eelā Nr. 7, blakus Zāfch n. beedr., nēatāhtu no Daugawās,

dara augstīzenitāi publīlāi, īpāfchī fāweem zēem. rīzjeem sīnamu, tā no jāuna dabujīs leelu fuhdījumu no wīlāina un puowīlāina fleitu-drehbehm par īpāfchī lehtāhm zenāhm.

Puowīlāina fleitu drehbes no 10, 12, 18 līhds 35 kap. olettī; tīhrwīlāina fleitu dreh- bes no 32, 35, 40, 50 līhds 125 kap.; atlasu un fāmetu wīfādōs krahfōs preelch bešāzes no 65 līhds 80 kap. olettī; melnu tībetu no 35 līhds 125 kap. olettī; kāmmdšīju, rīpsu un tūhlu preelch lāschoku apwīlšchānās par wīfādāhm zenāhm; šānelu, boju, trītohu un bušīnu no lehtatāhm līhds labālahm fortehm; pušīnu (pušnāhtu) audeklus 8, 9 un 10 ol. par 1 rubli; tīhrīnu audeklus no 17 līhds 30 kap. olettī; pārchentu 6, 7 un 8 olettīs par 1 rubli; wātetus dekus no 275 līhds 550 kap. olettī; bebru dekus no 240 kap. līhds 9 rubli gabalō, īschūhtus un austus, tībetu, galwās lāfatus, leelus apīeclāmos lāfatus wīfādōs forteēs.

Dāhmu un behrnu paletos īf dāschādāhm drehbehm un peh; labās šānites īf dubultīfōfā, kāmmdšījās tā arī wātetus par lehtatāhm zenāhm. **Schūnu apgehribus un paletos** leelā īfwehlē no 5 līhds 15 rubli.

Ruhdšu smalki eewehrot wah- du un leelu šīlu schīlti.

Kronus, buketes un loqu-preelchleeka- mos no īmortelem un fāhlehm pee- dahwā leelā īfwehlē. **Apstēlējumūs** preelch buketēm no šāfōschāhm pūkehū, wēenlāfchās un smalkās tāfštās, pūkehū un lawru-kroneem, beforāzījāhm uš wīfāhm wāšādībāhm u. t. pr. peenem, aštru un labu īdarīschānu apsolot,

dāhršneelš Nikolās Grōger, Kauf-eelā, Wolkowa namā, telefona Nr. 205, un Weera-eelā Nr. 32, telefona Nr. 94. 2

Laba māfšē-weeta dāhršneeleem.

Kādā pīlnīgī eerīhtōtā māfā anelēš-dāhr- neezībā wīslabālā wētā Rīgā, kurā atrodābš 4 angu-māhšās (treībūšchī) un leelš fortehu pūku- un šāhdū-krahjumš, wīhna-koht, angļu-dāhršs labā semē, īr lehtī īfībrējāms un pūku- u. t. pr. krahjumš pret mālu eemāfšu pahrdoāmš. Klāhtlās sīnās pēē **S. W. Zepkewīg,** Kauf-eelā Nr. 15.

Dširnuwās pahrdoāmās.

2 gangī māfchānā, šāggeschānā, un stāidu eh- weelchānā, ar semī un leelu mešchā gabalu. Šchī weeta atrodābš uš Rīhgatnes upēs, Rītaures draudšē kāfchā mūfchās datā, no īpāfchāneelā **Dāhw Saut.** 3

Olāines mūfchā teel

ahbolu kofī

pahrdoti. 1

Pīlšchtas walde.

Tārš īfrentētš tāš Pēterburgās pīlšchtas- dāfā 2. kwartālī pēē Lebger- un Bekē-eelās sem pol. Nr. 344 atrodōschāis un 236 kwadrāt-afu leelāis gruntōgabālō, uš lūzā atrodābš dšīh- wōjāmā ehla ar 4 īstābāhm un lehlī, tā arī 2 šchūbnī un uš lūzā pābrejo- semī wār preelch kārūpelu-štābīschānās īfleelāt.

Kās šchō gruntōgabālu grībetu rentē, tee lāi deht klāhtāleem nolīgwēem atnāhl Rīgā, ēk- nomījās pahrwāldē, leelājā Rēhnīnu-eelā N. 5. Rīgā, 12. oktobrī 1883. Nr. 2439.

Palībā skolotājs

wājādīgš Rīstrāulles pag. skolāi; skolotāji, kās šchō weetu grīb peenem, lāi wehlatāis līhds 15. oktobrīn sch. g. ar fāwāhm leezībāhm peete- zābš pēē weetīgā skolotājā.

Rīstrāulles pag. skola, 29. septembrī 1883. Skolotājs: **P. Kālnīn.**

Kaleju māhzejlīs

top melēis leelājā Alefšāndra-eelā Nr. 145, pēē Alefšāndra-wāhrteem.

Kaleju māhzejlīs

wār peeteiltes pēē fedenecku- un wahgu-tāf- tāju mešārā Sāwīgšā, Wāstē-bulwārī N. 2.

Dworūfš beš behrneem pret brīhwu dšīwehlī un aplurīnājumu top melēis māšājā Rēhnīnu-eelā Nr. 1 pā 1 tr.

Jāunās meitas

lūzās grīb šchūschānu eemāhžīteēs, wār peeteil- teēs leelā Jūmprowu-eelā Nr. 4, 2 trep. 2

Jāuno apteekā.

Štrīhwermūfchās un aplābtneēs Latweešchū publīlāi par sīnu, tā sīnu Štrīhwern (Nō- mērschōf) frānzījās tūwumā atwehriš jāuno apteeku un tā no 10. septembra sch. g. fāhlot, kārū trešchdeenu un seš- deenu no pīlš. 2 fāhlot, dāterīs Wīenemānn īgš turpat peenēms sīmneekūs. 1 **C. Reimer,** apteekārš Jūmīnšēgāwā.

Rūpat īfnāhja un īr zaur **Alefšān- dru Stīeda,** Rīgā, Sīnder- un Mār- štal-eelū stuhri, dabujāmā:
Māhrtīnš Lutērs,
ewāngelīsumā draudšē līzībās tehws, dšīmīs 10. nowēmbri 1483, uš wīnā zeturta gadu-šūntēnā dšūmšchānās de- nu, 10. nowēmbri 1883, Latweešchū draudšēhm šāhstītš no **L. Kāchbrāndt,** Jāun-Pēebalgās draudšē māhžītājā. Māfšā 10 lap.

Preekšch Lutera-swehtkrem!

Dabujāmā **N. Kīmmel** grahmatu-pahrdo- tāwā, Rīgā:

Stahsti

par tīzībās īfšchādroschānu jeb reformāzīoni.

Stolāhm, ešwehtījāmeem jāunelkeem un kārām Lutera tīzībās draugām par labu šārāfštīs no **J. Dānge.**

Māfšā ešēctā 60 kap.

Deewa kālps

Dr. Māhrtīnš Lutērs.

Lutera-400-gadu swehtīnē deenāi par godu šchō grahmatīnu šārāfštījīs

J. W. Sākrāuwīcz,

leel- Rūzes draudšē māhžītājš. Māfšā 10 lap.

Māhrtīna Lutera
trīhš grahmatās,
to wīnāsch Wīdfemneekēem rāfštījīs, Latweešchū wāleedā pahrīltošās, pēē **N. Stīeda** īgā, Rīgā, Sīnder-eelā, par 5 kap. par eš- femplāru dabujāmās.

No jenzures aīwehleētš. Rīgā, 15. oktobrī 1883.

Drufātš un dabujāmš pēē bīlšchū- un grahmatu-brulātājā un burtu-lehjeja Ernst Plates. Rīgā pēē Pēštera bāsnījās.

Handas- skapji
pēē **Lühr** un beedra, fenāl Lühr u. Zimmerthal, Rīgā, leelā Smīlšch- eelā Nr. 7.

G. Schönfeldt'a

tehrauda- un sīfku-pre- tšchū magāfš- ne preelch **pahrdošchānās leelūmā Rīgā,** leelājā Sīnder-eelā Nr. 12, zaur šchō peedahwā par lehtāhm zenāhm ar apgalwōschānu wīfās forteēs **Angļu šahgūs un wīhūs,** tā arī **ehweles** ar pēē tāhm peederīgēem **ehweku dšelschēem** īf flāwenās Wārda šābrīkās, tad wehl mīfina, dšelsch un **ogļu-pletīhserūs** ar un beš buktēhm,

Kafējās-dširnawīnās wīfādās Wāhju un Frāntschū forteēs, **kafējās-dēdšīnātājūs,** **wīlnās-fahrstāwūs,** **dšīrfles,** **bejmerūs,** **lahpīstās,** mīfina un jāunšudraba **lukturūs,** **tehjbretēs,** **ehdamās-karotes,** **tehjkarotes,** **galda-nāschūs,** **labatās-nāschūs,** **īpālwu-nāschūs,** tad wehl

wījoles, harmonīkās

ar pēē tāhm peederīgāhm nofchū-grāhmātāhm, **īhšās Itālijās wījoku-seīdēs,** jeb sīhšās un wehl dāudš zītās prezes.

17. septembrī Tūlumā nošāgto ar wīfēm wāhgeem behros sīrgs, melnāhm krehpehm uš kreīfo pūfī, uš preelchšāhājāhm rāntš, labā pūfī uš tālā štrulāinās spālwas. Ušrādītājš dabu 25 rbl. pāteizībās algās pēē Sāfmalās pag- w., kāfšu apīntī. Ja arī wāhguš dabu at- pātāt, tad 50 rubl. pāteizībās algās.

Rāktī no 6. uš 7. oktobrī sch. g. īr Kāunās pīlēm. Lāfdušālnā Mēschā-kālpām no gānībāhm nošāgto tūmšchī peleto sīrgs, wīdejā augumā, krehpes uš labo pūfī, pā-īhšās un drūfšu gā- fchālas, uš pūrta mōšē bāltūmīnšch, labā pā- tālās kārū līhds wehīfchāhm baltā, 7 gabi wehl, wehtrībā līhds 80 rbl. Ušrādītājš dabu

10 rbl. pāteizībās algās pēē Kāunās pīlēmūfchās pag. wālderš.

No polīzījās atwehleētš.